

ХРОНІКА

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.

Справозданє за місяці: май—серпень.

ЗМІСТ: Засідання Виділу. — Засідання секцій (Др. І. Франко — Контракт оселення Слободи біля Нагуєвич, Дрогоб. пов. 1779 р. М. Лозинський — Автономія країв в австрійській конегітуції. Ф. Срібний — Студії над організацією львівської Ставропігії від кінця XVI в. до пол. XVI ст. III. Роля Греків в брацтві. IV. Матеріальні відносини браччиків. М. Возняк — З культурного життя України XVI—XVIII вв. Ів. Кривецький — Нові праці по історії Галичини 2-гої пол. XVIII в. Меланія Бордунівна — З життя українського духовенства львівської єпархії в 2-ій пол. XVIII ст. М. Грушевський — Памяти Е. Голубинського. М. Василенко — З адміністративного устрою Гетьманщини. Хр. Япуржинський — Причинки до культу предків на Україні. Др. Ів. Франко. — Записки галицько-руського селянина з початку XIX в. А. Клок — Нова історія Османів. Вол. Дорошенко — Київская Старина і її показчик. Др. М. Бодруг — Правна суть новації. Вас. Герасимчук — Чулівіська кампанія. Вол. Перетц — Вірші ером. Климентія, Зиновієва сина. Др. І. Франко — Дововнення до студій над україн. народніми піснями. Др. Ю. Гірняк — До питання ряду тавтомерних реакцій.) — Засідання комісії. — Участь Товариства у святі в честь В. Перетца. — Справозданє з бібліотеки. — Товариства й інституції, що приступили до обміну виданнями. — Нові видання Товариства.

Засідання Виділу.

Х зас. дня 1 мая.

1) Ухвалено дефінітивно закупити на власність Товариства каменицю при ул. Чарнецького, ч. 24 при помочи українських фінансових інституцій і обняти її в посіданє з днем 1 липня, 1912 р. 2) Повновласниками для переведеня купна визначено

д. Гр. Пежанського й дра Ів. Раковського, а їх заступниками д. М. Мочульського й дра Ф. Євина. 3) Надано заряд „Академічного Дому“ провізорично д. Мах. Федюшці, студ. фільософії. 4) Принято до відома, що піднято вже державну субвенцію за сей рік у квоті 22.000 кор. 5) Постановлено скликати на 16 мая нараду відпоручників українських товариств у справі участі в виставах у Києві 1913 р. і в Празі 1914 р.

XI зас. дня 10 мая.

1) Принято до відома справоздаве д. М. Мочульського й дра Ів. Раковського з купна каменіці та плян виплат за неї. 2) Постановлено внести до міністерства просвіти петицію о підмогу на купно каменіці, для приміщення музею і бібліотеки. 3) Визначено 200 кор. для інжинера на зладжене плянів новонабутої каменіці.

XII зас. дня 5 червня.

1) Принято до відома, що намісництво зажадало предложеня копії контракту купна реальности при ул. Чарнецького, ч. 24 і пляну фінансованя цілої трансакції. 2) Постановлено вислати до Черемшля делегатів для пертракцій в справі зятягненя більшої позички. 3) Віддано заряд обох каменіць при ул. Чарнецького д. Ярославови Ганкевичови, інжинерови намісництва. 4) Підвишено платню книгарському помічникови, Осипови Сироїдови, до 120 кор. місячно. 5) Принято до відома подяку д. Наталії Романовичевої в Києві за признану їй підмогу з фонду Д. Мордовця. 6) Принято одного нового члена. 7) Принято до відома, що вийшли з друку: а) Записки, т. 107. б) Студії, т. 3. в) Хроніка, ч. 48. г) С. Руданський, Твори, т. 7. 8) Принято до відома письмо адвоката Іл. Шрага в Чернигові, що протест д. Кониської проти тестаменту Ол. Кониського упав і незадовго тестамент буде затверджений. 9) Постановлено вислати безплатно виданя приватній україн. гімназії в Долині аж до удержавненя, а тов. „Січ“ у Грацу „Записки“. 10) Принято до відомости, що чеська Академія Наук і президія міста Праги прислали Товариству запросини до участі в святі Ф. Палацкогго. Постановлено віднести ся до дра І. Горбачевьського з просьбою, щоб узяв на себе репрезен-

тацію Товариства. 12) Бухгальтер В. Угрин зreferував у головних нарисах білянс Товариства за р. 1911 р. Дискусію відложено на дальше засіданє.

XIII зас. дня 19 червня.

1) Постановлено зарезервувати в каменниці при ул. Чарнецького, ч. 24, чотири покої на першій поверсі і по відповідних адаптаціях перенести до них музей, а в сутеренах помістити частку магазину. 2) Др. Вол. Охримович зложив справозданє з переведеного шконтра в книгарни й друкарни. 3) Др. С. Томашівський відчитав проєкт рефуляції платні урядників при центральних орґанах Товариства. Придїлене урядників до відповідних степенів платні відложено на дальше засіданє. 4) Принято до відома подяку Теофіля Згоральського за признану йому зворотну підмогу у квотї 200 кор. 5) Делеґовано на нараду до „Русь. Тов. Педагогічного“ в справі усталеня правописи дд. І. Кревецького, С. Томашівського й І. Франка.

XIV зас. дня 26 червня.

1) Ухвалено подяку всім членам Видїлу, що займали ся купном каменниці і довели його до кінця, а особливо дру І. Раковському. 2) Принято до відомости, що в справі участи у київській та празькій виставі відбула ся передвступна нарада, але друга, що мала рішати про участь, не відбула ся задля відсутности делеґатів багатьох товариств. 3) Переведено генеральну дискусію над білянсом, в якій брала участь більшість членів Видїлу. Спеціальну дискусію відложено на пізнійше. 4) Придїлено урядників до установлених степенів платні таким способом: а) Вол. Гнатюка придїлено до V степеня з місячною платнею 350 кор. б) Ів. Кревецького придїлено до III степеня з дочисленем одного п'ятилітнього додатку з місячною платнею 275 кор. в) Ів. Джиджору придїлено до II степеня платні з дочисленем одного трилітнього додатку з місячною платнею 225 кор. г) Вол. Дорошенка придїлено до I степеня платні з дочисленем одного трилітнього додатку з місячною платнею 150 кор. Всі ті підвишеня обовязують від 1 липня, 1912 р.

XV зас. дня 28 червня.

1) Принято до відомости, що вийшов з друку „Збірник мат. прир. лїк. секції“, т. XV, вип. 1. 2) Затверджено вибір

дра Василя Каліцуна, учителя реальної школи у Львові, на дійсного члена в мат. прир. лікарській секції. 3) Признано: а) Філярегови Колессі на етногр. екскурзію 150 кор. б) Осипови Роздольському на етногр. екскурзію 150 кор. в) Дру Іванови Раковському на виїзд за границю в наукових цілях 300 кор. 4) Признано урядникам централі двомісячні ферії. 5) Поручено ведення каси в часі ферій д. М. Федюшці, а відбиране й полагоджуванв почти функціонареви бібліотеки. 6) Справу обезпечення урядників й інші їх бажаня відложено на пізнійше до полагоди.

XVI зас. дня 10 липня.

1) Принято до відомости, що вийшли з друку: а) Записки, т. 108. б) Памятки, т. 7. 2) Принято до відомости справозданє проф. І. Горбачевського в Празі про поручену йому репрезентацію Товариства в святі Ф. Паляцкого та постановлено висловити йому подяку і заплатити 50 кор. за вінок, зложений на пам'ятнику Ф. Паляцкого. 3) Постановлено виставити д. В. Костеву в Києві уповажненє від етногр. комісії на збиранє народніх пісень і танців по Україні. 4) Принято до відомости, що проф. О. Волошак заявив охоту подарувати до музею Товариства гербарій та ухвалено на його владженє 400 кор. 5) Підвищено місячну платню апліканти до бібліотеки Ол. Назаріву до 100 кор. починаючи від 1 липня, 1912 р. Заразом ухвалено приймати апліканти до бібліотеки найвише на два роки.

Засідання еекцій.

ЗАСІДАННЯ ІСТОРИЧНО ФІЛЬСОФІЧНОЇ СЕКЦІЇ.

VI зас. дня 6 мая.

1) Др. Ів. Франко предложив статью п. н. „Контракт населеня Слободи біля Нагувнич, Дрогоб. пов. 1779 р.“ 2) Д. Мих. Лозинський предложив статью п. н. „Автономія країв в австрійській конституції“. Обі статі ухвалено друкувати у III т. „Студій“.

Зміст статі дра І. Франка:

Сей контракт, писаний німецькою мовою при кінці XVIII віку, являєть ся досить незвичайним причинком до історії. Оселя, що повстала на основі сего контракту, складала ся первісно з 6 осадників, розуміеть ся з їх родинами, яких у контракті не вчислено, і була осаджена цісарським камеральним урядом на умовах як на той час досить корисних, із яких головна була та, що осадники не були вобовязані робити панщини.

Зміст статі д. М. Лозинського:

Праця складаєть ся з вступу і шести розділів. Задача праці — як зазначено у вступі — представити історичний розвиток і теперішній стан автономії країв в австрійській конституції. Щоб не розширяти надмірно рам праці, представлені

у ній тільки законні основи автономії країв, з поминенням представлення будови, яка виросла на тих основах, прибираючи зрештою в окремих краях відмінні форми.

В першій розділі представлені законні основи автономії країв у першій австрійській конституції з 25 цвітня, 1848 р. в Кромержеськім проєкті, в державній конституції з 4 марта 1849 р. і в краєвій конституції для Галичини з 29 вересня 1850 р. Сей період конституційних змагань закінчився поворотом до абсолютизму.

В другій розділі представлені законні основи автономії країв у періоді повороту до конституційної форми правління, а саме: в цісарськім дипльомі з 20 жовтня, 1860 р., в цісарськім патенті з 26 лютого, 1861 р. і в основнім законі про репрезентацію держави з 21 грудня, 1867 р.

Третій розділ представляє змагання Чехів і Поляків до автономії країв в рр. 1868—73. В Чехів ті змагання знайшли вислів у т. зв. фундаментальних артикулах з 1871 р.; в Поляків у т. зв. резолюції галицького сойму з 1868 р. і в боротьбі за здійсненя її.

В четвертім розділі представлена справа розширення автономії країв у звязку з реформою виборчої ординації до Державної Ради в рр. 1905—7. Сюди належить артикул III закона з 26 січня, 1907 р., яким розширено §. 12 основного закона про репрезентацію держави з 21 грудня, 1867 р., далі резолюція Старжинського з інтерпретацією понятя краєвої культури, в кінці опертий на тій резолюції галицький краєвий закон з 23 цвітня 1909 р., (т. зв. „lex Sala“).

П'ятий розділ представляє змагання до розширення краєвої автономії Галичини в звязку з справою реформи виборчої ординації до галицького сойму. Сі змагання знайшли свій вислів у проєкті Старжинського, референта соймової комісії виборчої реформи.

В кінці в шестім розділі п. н. „Краєва автономія і правно-політичне положеня українського народу“ автор зазначає, що „краєва автономія в Австрії стала в Галичині оружем польського державного централізму до вдержання польського панованя над українським народом“, і вказує шляхи, які „ведуть до осягненя автономії українського народу в Австрії“: „Отже найперше найрадикальнійший шлях поділу Галичини на два

коронні краї: польський і український, з яких кождий мав би автономію в тих розмірах, в яких признає її всім „Королівствам і краям, заступленим у Державній Раді“ австрійська конституція. Тільки на такій національно-територіяльній основі український народ досягнув би ту повноту автономії, яка можлива в межах австрійської конституції. В менших розмірах признавала українському народови автономію краєва конституція для Галичини з 29 вересня, 1850 р., ділячи край на три автономні області, одначе при збереженю його єдності. В кінці можлива національна автономія на екстериторіяльній основі, через національний поділ краєвих інституцій правно-публичного життя, якої проби маємо в найновіших краєвих статутах Моравії і Буковини“.

VII за с. дня 10 мая.

Д. Федір Срібний відчитав продовжене своєї праці п. н. „Студії над організацією львівської Ставропігії від кінця XVI до пол. XVII ст. III. Роля Греків в брацтві“.

Постановлено друкувати в „Записках“.

Зміст праці д. Ф. Срібного:

Автор переходить у своїй праці грецькі роди, оселені у Львові і знані з своєї діяльності в брацтві з кін. XVI і в полов. XVII ст. Осілих греків у Львові було мало. Переселяли ся вони сюда не лише з Греції і її островів, але також з українських міст, як Каменця Подільського і Бару. На переломі XVI і XVII ст. грецькі імена в брацтві належать до виїмків. До визначнійших братчиків з Греків у тім часі належить Яній Афендик, Емануїл Арфанес Грек і Константин Корнякт, останній головно завдяки матеріяльній помочи, яку уділяв брацтву. Автор представляє поодинокі фази діяльності брацтва, його боротьбу з магістратом, конфлікт з єпископом Гедеоном Балабаном, культурну діяльність брацтва, будову нової церкви, заложене друкарні і організацію школи і на основі радецьких і братських актів показує, як мале значінє мали Греки в брацтві з кін. XVI і на поч. XVII ст., коли енергія брацтва була найбільша. З кін. першої і в другій четвертині XVII ст. значінє Греків у брацтві збільшуєть ся, на арену виступають: Гавриїл Лянґіш, Константин Медзапета,

Михаїл Алвізій, Теодор Яневич, Христофор Мадзаракві і деякі інші. Одначе се було в часі, коли брацтво мало вже усталену свою репутацію, а енергія його була менша ніж у попередній добі. Поза тим і в половині XVII ст. бачимо в брацтві визначних братчиків Русинів. Тай Греки сї були ними в тім часі більше з імени, ніж у дійсности. Декотрі з них, як Гавриїл Лянтіш, Андрей Алвізій, Петро Афе́ндик, вже в другім поколіню належали до брацтва. Автор вказує на їх асиміляцію з Русинами. Вкінці автор переходить грошеві суми, які записали брацтву Греки і Русини, з чого видно, що й під тим оглядом братчики Русини, переважно менше заможні, не лишалися поза Греками. На основі сего доходить до конклюдії, що головну ролю відогравав у брацтві український елемент, а Греки мають другорядне значінє. Супротив сего упадає існуючий до тепер погляд в історичній літературі Вл. Лозінського (*Patrycyat i mieszczaństwo lwowskie w XVI i XVII w.*), що ініціятива в житю брацтва і львівських Русинів загалом належить до Грезів.

VIII зас. дня 13 мая.

1) Д. Мих. Возняк відчитав працю п. н. „З культурного життя України XVII—XVIII вв.“ г) Д. Ів. Кривецький предложив рецензію п. н. „Нові праці по історії Галичини 2-гої пол. XVIII в. (1772—1790).“ Обі статї ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст праці д. М. Возняка:

Коли не числити невдатних і спорадичних проб протягом 16 в., українська вірша все таки має за собою звиш тристатітню історію. Духовні вірші появлялися ся з разу друком завдяки пропаганді унії також при помочи побожних пісень. Одну з перших збірок славяно-українських пісень маємо в молитовнику „*Naczaiki żytyia nebesnaho na zemly*“, друкованим десь в 30 рр. 18 в. Латинкою вийшла також збірка духовних вірш всеуміш із польськими з початком 90 рр. 18 в., мабуть у тім самім році, що широко популярний „Богогласник“, отже 1791 р. Не тільки рукописні тексти, але й друковані ввійшли до „Богогласника“ змінені в некористь народньої мови. Для акростихового „артизму“ цікаві „Пізни благовѣйня“, по-

чайський друк із 1806 р. До історії „Богогласника“ й авторства його пісень добував автор нові дані зі співаника середини 18 в., приналежного мишковецькому парохви Іванови Пашковському. На основі дотеперішніх описів збірників із віршами, заміток і розвідок в того поля стараєть ся автор прикріпити богогласникові тексти зперед середини 60 рр. 18 в. до таких вісьмох груп: 1) з кінця 17 в., найдалі з перед 1710 р., 2) з часу до 1718 р., 3) зперед і з 1740 рр., 7) зперед і з половини 18 в. та 8) зперед середини 60 рр.

Зміст статі д. Ів. Кревецького:

Автор реферує праці: А. Гравера про внутрішні відносини в Галичині в р. 1772, Г. Гросмана про простір Галичини у хвйді її окупації Австрією і про промислову та торговельну політику Терезіансько-Йосифіанського правительства у Галичині в рр. 1772—1790 і вкінци Б. Павловського про окупацію Львова 1772 р.

ІХ зас. дня 22 мая.

1) Проф. М. Грушевський предложив працю д. Меляні Бордунівної п. н. „З життя українського духовенства львівської єпархії 2-гої пол. XVIII ст.“ 2) Той сам відчитав замітку д. Ів. Верхратського п. н. „Перше поминальне богослуження за Т. Шевченка 1862 р. у Львові.“ Обі статі ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст праці д. М. Бордунівної:

Авторка поставила своїм завданням на підставі актів митрополичої регістратури з рр. 1747—1790, що тепер зберігаєть ся в музеї ім. митр. А. Шептицького, дати образ побутових обставин і життя українського священника другої пол. XVIII в. і слідить за ним, від уродин такого кандидата духовного стану, від виховання і науки через усі періоди, які він переходив при своїх стараннях о парохію, і обставини його священничої діяльності аж до кінця її. Образ сей ілюстрований витягами з документів, а цікавіші подані в цілости в додатку.

Х зас. дня 5 червня.

1) Проф. М. Грушевський предложив статю п. н. „Пам'яті Є. Голубінського“. 2) Той сам зreferував статю д. М. Василенка п. н. „З історії устрою Гетьманщини“. Обі статі ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст статі проф. М. Грушевського:

Автор коротко спинаєть ся на головнійших датах біографії покійного історика церкви, на тяжких обставинах його наукової праці, характеризує його науковий метод і заслуги.

Зміст статі д. М. Василенка:

Автор розбирає книгу М. Слабченка: „Малорусскій полкъ въ административномъ отношеніи“, вказує слабі сторони його роботи і в зв'язку з сим переглядає деякі основні питання полкового устрою, межі сотенної організації, відносини полкового устрою до давнійших старіств, і т. и.

XI зас. дня 12 червня.

1) Проф. М. Грушевський відчитав статейку д. Хр. Ящуржинського п. н. „Причинки до культу предків на Україні“. 2) Др. Ів. Франко предложив статю п. н. „Записки галицько-руського селянина з початку XIX в.“ Обі статі ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст статі д. Хр. Ящуржинського:

На підставі друкованого матеріялу і даних власних записок і спостережень народнього життя в Київщині автор подає переживання культу предків і його живучість в українськім народі.

Зміст статі дра Ів. Франка:

Ті записки, писані незугарно польською мовою з численними рутенізмами, одержав автор іще перед звиж 30 роками від о. М. Зубрицького і свого часу прилагодив їх відпис для друку в „Кіевской Старині“. Не виславши своєї праці до тої редакції він переробив її тепер по нашому і зазначує у вступі важність тих записок для пізнання життя гірської людности на-

ших Карпат, т. зв. Бойків Стрийського, Самбірського та Турчанського повіта, а також їх досить значну літературну вагність, як причиною до психології бідного, але все таки трохи освіченого селянина з початку XIX в.

XII зас. дня 19 червня.

1) Проф. М. Грушевський предложив статю д. А. Клюка п. н. „Нова історія Османів“. г) Д. Вол. Дорошенко зreferував статю п. н. „Кіевская Старина і її показчик“. Обі статі ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст статі д. А. Клюка:

Автор дає огляд I—IV томів нової праці Йоргі (N. Jorga, *Geschichte des osmanischen Reiches*, 1908—1911); порівнюючи з давнішими курсами Гаммера і Цінкайзена вказує, в чім різнять ся нова праця, в чім робить дальші кроки в студіюванні історії Османів, або в чім зістаєть по заду від попередніх дослідників — дуже неоднакове оброблення різних партий історії Туреччини і м. ин. слабе обнайомленне з питаннями української історії, котрих приходило ся дотикатись авторови.

Зміст статі д. В. Дорошенка:

Полтавська Учена Архивна Комісія видала „Систематическій Указатель“ до „Кіївської Старини“ і „Україна“, зладжений дуже недбало. Рецензія д. Дорошенка вказує всі браки й недокладности сього показчика.

XIII зас. дня 3 липня.

1) Др. С. Дністрянський зreferував статю дра М. Бодруга п. н. „Правна суть новації“. Ухвалено друкувати в „Часописи правн. і екон.“ т. X. 2) Секція уконституувала ся на ново так: Директор М. Грушевський; I заст. директора др. С. Дністрянський; II заст. директора др. В. Охримович; секретар Ів. Кривецький.

Зміст статі дра М. Бодруга:

Автор обговорює постанови римського та повсюдного права про новацію, дає короткий критичний начерк усіх на-

учних теорій, що виробили ся на тлі римського права, головню трансляції та субституції, опісля переходять розвіи сего правового інституту в усіх новітніх європейських законах, а зупиняє ся довше при австрійським праві. Перейшовши подрібно всі визначнійші погляди учених про сей інститут, сам поборює не лише теорію трансляції, але й теорію субституції, та ви-сказує ся за теорію, що додачує ся в новації економічного субстрату, себ то „зміна“ старого зобовязання в нове. Велику часть праці займає опісля порівнянє новації з иншими спорідненими правовими інститутами, з виказом правничих ріжниць. De lege ferenda вважає автор сей інститут злишним.

XIV зас. дня 9 липня.

1) Д. Фед. Срібний предложив продовженє статї п. н. „Студії над організацією львівської Ставропігії від кін. XVI до пол. XVII ст. IV. Матеріальні відносини братчиків. 5) Д. Вас. Герасимчук предложив статю п. н. „Чуднівська кампанія“. Ухвалено обі статї друкувати в „Записках“.

Зміст статї д. Ф. Срібного:

Матеріальні відносини братчиків у тім часі в літературі майже зовсім незвісні. Тому автор опер свою працю на матеріялі джерельнім і архівальнім, головню львівського радецького уряду. Українське населенє Львова на переломі XVI і XVII ст. складає ся переважно з ремісників і крамарів, більших купців бачимо рідко. З тих самих верств складає ся і контингент брацтва, як про се свідчать реєстри складок на боротьбу з магістратом і братські кагальоїв. Реєстри складок важні ще й тим, що висота їх до певної міри вказує на можливість братчиків. Автор переходить подрібно деяких братчиків і на підставі актів львівського міського архіву виказує їх маєтковий стан. Братчики мають свої каменпці або їх части головню на Руській улиці, подекуди в ринку, а також купують і продають домп і ґрунти на обох передмістях, галицьким і краківським. Вони одержують зносини не лише з містами українськими і польськими, але також з Молдавією і Туреччиною, звідки привозять вино-малмазію. В торговельних транзакціях оперують братчики в тім часі сумами невеликими,

переважно по кількості золотих. В їх крамах бачимо найріжгородніші матерії полотняні, шовкові, бавовняні, побіч них вироби з заліза, посудину, предмети окраси і т. д. Брак спеціалізації від разу ударає в очі. Автор переходить інвентарі кількох братчиків і на основі їх подає предмети їх торгівлі і домашньої обстанови. — Інакше представляє ся характер братчиків що до їх заможности з кін. першої і в другій чвертині у XVII ст. Тепер видимо в брацтві великих купців, котрі оперують тисячами і десятками тисяч. Хоча вартість одного золотого в Польщі сильно упала, то все таки се суми значно більші, ніж братчиків з першого періоду. В половині XVII ст. братчики ведуть на широку скалю торгівлю з Туреччиною, їдуть часто на ярмарки по різних містах на Україні і Польщі. Се заможні патриції міста, котрі деколи посідають навіть по кілька каменяць. Їх вичисляє рахунок коеквації урядової комісії з 1656 р., котра оцінювала маєтки горожан для вирівняня окупі, зложеного Хмельницькому в часі облогу Львова. Комісія оцінювала маєтки Русинів вище дійсної їх вартости для наложень на них більшої контрибуції, для того такса се дає нам лише в приближеню пізнати маєткові відносини братчиків. Деяких з них оцінено на 20.000 ал. і вище, а найбогатшого Мадзаракія на 300.000 ал. По сій оцінці займав він що до заможности друге місце в цілїм Львові. Побіч сих богатих патриціїв міста бачимо в брацтві в тім періоді і ремісників звичайно менше заможних, а навіть зубожілих членів, котрі від брацтва одержували матеріяльну поміч. Сі дві верстви в тім часі в брацтві виразно зарисовують ся.

Зміст статї д. В. Герасимчука:

Чуднівська кампанія — се один з більших конфліктів між Росією і Польщею о Україну. Називаємо сю велику кампанію з р. 1660 тому Чуднівською, бо трагічний фінал її мав місце під містом Чудновом, що лежить у житомирському повіті. Автор подає нам на печатку воєнні приготування Росії, Польщі, а потім оповідає докладно історію цілої кампанії. Російське військо йде в Польщу, а тим часом союзна армія Польсько-Татарська стрітила се військо під Любаром, а що мала перевагу — в поли його облягла. — Шереметев, вожд російської армії, хоче получити ся в армією козацькою під Юр. Хмельницьким

і в замкненім таборі перебиває ся і йде під Чуднів. Під Чудновом окопав ся, а Поляки дальше його облягали. Тим часом Хмельницький, котрому більше залежить на знищеню Москви, порозумів ся з Поляками і по затверженю гадацьких трактатів рішив не йти на відсіч Шереметєву. Через се ціла армія з 50.000 війська виголоджена мусіла капітулювати. — Але Татари, що запротестували против угоди, все військо взяли в неволю і увели в Крим.

ЗАСІДАННЯ ФІЛЬБОЛЬОГІЧНОЇ СЕКЦІЇ.

П зас. дня 1 липня.

1) Др. І. Франко предложив передмову проф. В. Перетца до VII т. „Памяток“, яку ухвалено друкувати. 2) Той сам предложив „Доповнення до студій над україн. народніми піснями“, які ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст передмови проф. В. Перетца:

З початку автор спинаєть ся на відзнаці Куліша про Климентія і характеризує вартість кулішевої публікації та виписок Оп. Марковича, надрукованих Доманицьким. Далі йде опис рукописи Климентієвих віршів і зміст сеї рукописи. Більшу частину статї займають біографічні відомости про Климентія, видобуті з його творів. Вкінці виказує автор сліди літературних впливів і народної традиції в віршах Климентія. Твори Климентія, доводить автор, становлять незвичайно цінний матеріал для історика культурного життя на Україні XVIII в.

Зміст праці дра Ів. Франка:

Кінчачи перший том „Студій над українськими народніми піснями“, друкованих у „Записках“ від 1907 р. автор подає в додатку до нього ряд доповнень і поправок, у яких по части подає нові матеріали до студій над піснями обговореними в тім томі, нові варіанти текстів, а по части розбирає критичні уваги, пороблені ріжними письменниками з приводу його публікації. Найдовше аупинив ся автор над піснею про воеводу Стефана,

подаючи в тій додатковій студії історичні подробиці про волоського воеводу Стефана Великого, можливого героя пісні, про записувача сеї пісні та вченого, що передав її текст у своїй книзі, визначних чеських братів Благослава та Нікодемма, подав фотографічну подобизну тексту пісні в рукописі Благослава та докладний розбір язика того тексту, а при тій нагоді оцінює також критичні уваги дра Ст. Томашівського, висловлені з приводу сеї пісні. В додатковій студії про пісню „Іван та Маріяна“ автор розбирає критичні уваги д. Тершаківця що до сеї пісні, піднесені в „Archiv für slavische Philologie“. Значні доповнення подано до студій про пісню „Про битву під Варною 1444 р.“, про мшанецьку колядку про св. Софію в Києві, про пісню „Про Ведмедівку“, в якій автор розбирає критичні уваги др. Б. Барвінського піднесені проти сеї студії в „Студіях“ того автора, та до вступної уваги до серії студій „Хмельниччина в піснях, віршах і думах“ про зруйноване Бершадя.

ЗАСІДАННЯ МАТЕМАТИЧНО-ПРИРОДНОПИСНО-ЛІКАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ.

II зас. дня 29 мая.

1) Обговорено справу нового zorganizованя фізіографічної комісії. Постановлено уложити програму фізіографічних дослідів та звернути ся до міністерства просвіти з просябою про окрему підмогу на сю ціль. 2) Постановлено XV т. „Збірника“ секції поділити на два випуски і до другого дати працю дра С. Рудницького.

III зас. дня 25 червня.

1) Принято до відомости, що вже вийшов з друку перший випуск XV т. „Збірника“ секції. 2) Вибрано дійсним членом дра Василя Каліцуна, професора реальної школи у Львові і постановлено предложити його Виділови до затвердження. 3) Др. Юл. Гірняк предложив працю п. н. „До питаня ряду тавтомерних реакцій“, яку ухвалено друкувати в „Збірнику“ секції.

Зміст праці д-ра Ю. л. Гірняка :

Після дотеперішних поглядів ряд тавтомерних реакцій не дає ся означити. Методичні труднощі є того рода, що ціле питання вважає ся ірраціональним. Автор начеркує загально дуже простий експериментальний спосіб, після якого річ можна би розяснитц, на основі його поглядів, публікованих недавно в окремій книжці п. з. Beiträge zur chemischer Kinetik. I“.

Засідання комісії.

ЗАСІДАНЯ АРХЕОГРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ.

II зас. дня 22 ма я.

1) Проф. М. Грушевський повідомляє, що дд. В. Модзалевський і М. Василенко заняли ся вже приладженем до друку поручених їм редакції матеріалів. 2) Др. С. Томашівський зложив справоздань з наукової екскурсії до італійських архівів.

III зас. дня 5 червня.

1) Др. С. Томашівський предложив плян виданя документів до історії Хмельниччини з Ватиканського архіва. Постановлено друкувати їх в XI т. „Жерел“. 2) Ухвалено, що для видань археографічної комісії корреферат не обовязковий.

IV зас. дня 3 липня.

1) Д. Мих. Возняк предложив плян виданя корпусу українських духовних віршів. Постановлено, щоби сей плян предложив автор на письмі, по чім перешлеть ся його неприємним членам комісії, аби висловили свою думку про потребу виданя такого корпусу. 2) Комісія уконституувала ся, вибравши : головою проф. М. Грушевського, заступ. голови дра Ів. Франка, секретарем Ів. Джиджору.

ЗАСІДАНЯ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ.

П'ятис. дня 6 мая.

1) Проф. М. Грушевський подав до відома, що редакція „Извѣстій имп. Академіи Наукъ“ у Петербурзі бажає поробити деякі реформи в друкованій досі там славянській бібліографії і просить бути їй помічною в її веденю. По дискусії поручено бібліографічному бюроvi подавати редакції академічної бібліографії український матеріал. 2) Д. Вол. Дорошенко подав до відома стан україн. бібліографії за 1911 р. Постановлено розпочати її друк з кінцем 1912 р. в новій серії п. н. „Українська бібліографія“. 3) Проф. М. Грушевський порушив справу видання старої української бібліографії. Дискусію над сею справою відложено на дальше засіданнє. 4) Др. Ів. Франко повідомив, що виготовував деякі доповнення до бібліографії Ів. Левицького. В дискусії заявили ся зібрані проти подавання в таких доповнених змісту тих збірних видань, що мають характер актового матеріалу та проти втягання в доповнення т. зв. Українїса (в чужих мовах), яких авторами не були Українці.

ЗАСІДАНЯ ЕТНОГРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ.

П'ятис. дня 15 червня.

1) В. Гнатюк предложив подрібний плян видання колядок і щедрівок у корпусі пісень, який прийнято і одобрено. 2) Той сам подав відомости про міжнародний союз фольклористів (Folkloristen Forscherbund) та про його задачі і організацію. Постановлено подати союзови адреси тих членів комісії, що по своїй спеціальности хотіли би бути йому помічні. 3) Філ. Колесса зreferував цінник гонорарів за музичні праці, який постановлено предложити Виділови до евентуального затвердження.

Участь Товариства у святі київського семінаря рос. фільольогії.

Сього року скінчило ся перше п'ятилітє семінара для російської фільольогії в київськїм університетї під проводом проф. Волод. Перетца і вийшло друковане справозданнє його. Від 1907 р. прочитано на нїм 176 рефератів, з чого 106 друковано по ріжних виданях, російських і українських. З сеї нагоди учасники семінара зробили овацію проф. Перетцу. Надійшли також привіти з ріжних місць. Наук. Тов. ім. Шевченка вислало проф. В. Перетцови таку телеграму :

З нагоди Вашого фільольогічного свята пересплаємо щире поздоровленє.

Наук. Тов. ім. Шевченка.

Справозданє з бібліотеки за час від 1 мая до 30 серпня 1912 р.

І ВІДДІЛ.

(Книжки, часописи, карти й ин.).

В часі від 1 мая до 31 серпня 1912 р: вписано в каталог І-го відділу 759 нових чисел (23.304—24.062) у 1001 томах і випусках; нових періодиків і томів дописано до давніших 1066. Разом вписано 2067 нових томів і випусків.

До І-го відділу закуплено: книгарською дорогою 269 творів у 339 томах і випусках за 983·18 кор. (404·87 кор. + 227·23 руб.); антикварською й приватною дорогою 48 творів у 66 томах і випусках за 257·17 кор. (16.26 кор. + 94.66 руб.). Разом: 317 творів у 405 томах і випусках за 1240·35 кор. (421·13 кор. + 321·89 руб.).

З обміну (виданнями Н. Т. і бібліотечними дублетами) з науковими інституціями, редакціями й приватними особами бібліотека одержала 967 тт. і вв. — з того з постійного обміну з наук. інституціями й редакціями 907 тт. і вв.

З дарів прибуло 1220 тт. бр. і вв.

Разом з купива, обміну й дарів: 2592 тт., бр. і вв.

До І-го відділу бібліотеки дарували отсі особи, інституції й видавництва:

- 1) Х. Алчевська (Харків) — 1;
- 2) К. Б. (Київ) — 2;
- 3) А. Баландюк (Ставіславів) — збірка листк. друків;
- 4) Ю.

- Балицький (Львів) — 1; 5) Тов. „Бандурист“ (Львів) — 33; 6) М. Баран (Львів) — 51; 7) О. Білоскурський (Коломия) — 1; 8) С. Бичинський (Пітсбург) — 8; 9) Ів. Бодруг (Вінніпег) — 1; 10) І. Боднарченко (Львів) — 2; 11) В. Буряченко (Одесса) — 2; 12) Я. Весоловський (Львів) — 1; 13) Вид. Ч. св. В. В. (Жовква) — 7; 14) Вид. Сп. укр. учителів (Коломия) — 2; 15) Ів. Возняк (Львів) — 16; 16) Тов. „Воля“ (Львів) — 23; 17) о. О. Волянський (Криворівня) — 1 + зб. л. др.; 18) Ред. „Вперед“ (Львів) — 14; 19) В. Гнатюк (Львів) — 4; 20) Ред. „Горно-завод. Дѣла“ (Харків) — 2; 4) о. І. Гринишин (Поляни Сузовичі) — зб. л. др.; 22) Е. Грицак (Львів) — зб. л. др.; 23) В. Гришко (Скрентон) — 3; 24) Гімн. комітет в Рогатині — 1; 25) С. Горука (Львів) — 7; 26) Г. Давидовський (Ростов н. Д.) — 15; 27) Н. Даниш (Коломия) — 1; 28) І. Джиджора (Львів) — 2; 29) Дирекція ц. к. гімназії в Кіцмані — 1; 30) Дирекція ц. к. гімн. (укр.) в Коломиї — 1; 31) Дирекція жіні. гімн. сс. Василянок у Львові — 1; 32) Дирекція шкіл У. П. Т. у Львові — 1; 33) Дирекція ц. к. гімн. (укр.) в Перемишлі — 1; 34) Дирекція укр. прив. гімн. в Рогатині — 1; 35) Тов. „Дністер“ (Львів) — 2; 36) Д. Донцов (Львів) — 1; 37) В. Дорошенко (Львів) — 7; 38) Др. А. Єнсен (Стокгольм) — 1; 39) С. Єфремов (Київ) — 4; 40) Вид. „Жіноча Бібліотека“ (Львів) — 4; 41) А. Жила (Львів) — 8; 42) А. Жук (Львів) — 1; 43) Г. Жукова (Львів) — 2; 44) о. М. Журкевич (Монастир) — 298; 45) В. Заварин (Кострома) — 1; 46) Т-во „Земля“ (Львів) — 8; 47) О. Іванчук (Косів) — 24 + зб. л. др.; 48) І. Калинович (Борислав) — зб. л. др.; 49) Др. О. Калитовський (Львів) — 1; 50) Т. Кістяковський (Москва) — 1; 51) Книгарня Г. Пардіні (Чернівці) — 1; 52) О. Коваленко (Львів) — 1; 53) Ф. Колесса (Львів) — 2; 54) Ф. Коломийченко (Стрий) — 1; 56) Кр. Союз Кредитовий (Львів) — 7; 57) І. Кравчун (Львів) — зб. л. др.; 58) 70. Крат — зб. час.; 59) І. Кривецький (Львів) — 2; 60) Тов. „Кружок Правників“ (Львів) — 3; 61) В. Левинський (Львів) — 3; 62) І. Е. Левицький (Львів) — 264; 63) С. Левицький (Львів) — 2; 64) Ред. „Літ. Н. Вістника“ (Київ-Львів) 3; 65) І. Лизанівський (Львів) — 60 + зб. л. др.; 66) В. Литинський (Краків) — 2; 67) о. В. Лиско (Одесько) — зб. л. др.; 68) Др. М. Литвинович (Садагура) — 2; 69) М. Лозинський (Львів) — 2; 70) К. Ло-

тоцький (Львів) — 3; 71) Макаренко (С-Петербург) — 3; 72) Муз. накл. „Торбан“ (Львів) — 5; 73) N. N. 1; N. N. (Гладишів) — 8; 75) N. N. (Катеринослав) — зб. л. др.; 76) Тов. „Народний Базар“ Перемишль — 1; 77) „Нар. Дім“ (Болехів) — 4; 78) Ю. Насальський (Коломия) — 3; 79) Ред. „Нашої Ниви“ (Вільно) — 1; 80) Ред. „Нашої Школи“ (Львів) — 2; 81) Ред. „Нової Громади“ (Едмонтон) — 1; 82) Ред. „Нового Слова“ (Львів) — 2; 83) „Новітня Бібліотека“ (Львів) — 4; 84) „Общ. Библиотека (Харків) — 6; 85) „Общество Ист. Древн. и Прир. (Ростов н. Д.) — 1; 86) А. Овищук (Карлів) — 6; 87) О. Островський (Ставрополь) — 1; 88) Ю. Охримович (Коломия) — 1; 89) К. Паньківський (Львів) — 97; 90) М. Панчук (Львів) — зб. л. др.; 91) К. Паращук (Чернівці) — 1; 92) Я. Пастернак (Львів) — 1 + зб. л. др.; 93) В. Перетц (Київ) — 45; 94) Ред. „Прапора“ (Коломия) — 1; 95) Просв. Кружок III сек. У. С. С. (Львів) — 2; 96) Ред. „Робочого Народу“ (Вінніпег) — 6; 97) Тов. „Руська Бесіда“ (Чернівці) — 2; 98) І. Сайко (Немирів) — 1; 99) Др. І. Свенціцький (Львів) 5; 100) В. Сеμεць (Львів) — зб. л. др.; 101) М. Сердюк (Курск) — 4; 102) Т-во П. Д. Сыгина (Москва) — 17; 103) М. Стадняк (Краків) — 1; 104) J. Steinbrener (Вінтерберг) — 8. G. Schaller (Grabow i Mecke.) — 1; 105) М. Тершаковець (Львів) — 1; 106) М. Товкачевський (Острогорск) — 4 + зб. л. др.; 107) В. Угрин (Львів) — 1; 108) „Укр. Громада“ (Варшава) — 3; 109) Укр. книгарня (Вінніпег) — 7; 110) Укр. р. Вид. Спілка (Львів—Київ) — 6; 111) Ред. „Укр. Живни“ (Москва) — 6; 112) Я. Федорчук (Париж) — 4; 113) М. Федюшка (Львів) — 1; 114) В. Фенюк (Яблонів) — зб. л. др. 115) Др. Ів. Франко (Львів) 8; 116) І. Чепига (Львів) — зб. л. др.; 117) І. Чупрей (Яблонів) — 1; Шевченківський комітет (Москва) — 1.

До дублетів відкинено 419 тт., 6р. і вв.

До переплету віддано 25 тв. у 51 тт.

У відділі стародруків прибуло 46 нових чисел у 48 томах: церк.-словянських й українських 10 чч. у 10 тт., чужих 36 чч. у 38 тт. Разом з кінцем серпня 1912 р. було: I. церк.-словянських й українських стародруків 181 чч. у 182 тт. і II. стародруків на інших мовах 448 чч. у 574 тт. Усіх: 629 чч. у 746 тт.

II ВІДДІЛ.

(Рукописи, автографи, дипломати).

В часі, обнятім сим справозданем, скатальоговано у відділі рукописів дальших 5 чч., так що з днем 31. VIII. 1912 р. відділ сей числив 460 чч. Куплено рук. Євангеліє учит. (XVI в.) з Угорської Руси за 25 кор.

Дарували до відділу рукописів отсі дд.:

1) К. Заклинський (Львів) — збірка паперів (нов.); 2) Ф. Калинович (Львів) — рук. (нов.); 3) Г. Лучаківський (Львів) папери А. Могильницького з рр. 1840—71; 4) N. N. (Львів) — часть переписки К. Устіяновича; 5) К. Паньківський (Львів) — переписка.

Всім Вп. Жертводавцям Управа Бібліотеки складає щиру подяку.

Ф р е к в е н ц і я.

В часі від 1. V — 31. VIII 1912 р. визичено з бібліотеки:

	томів	на реверсів
до „Наукової робітні“	596	263
до дому	591	461
разом	1187	724

В часі від 15—31 липня Бібліотека була отворена для публичного користаня тільки 2 години денно, а від 1—31 серпня для публики зовсім замкнена.

Управа.

Товариства й інституції, що приступили до обміну виданнями.

Вильна. Redakcja miesięcznika „Litwa i Rus’.

Витебскъ. Витебская ученая Архивная Комиссія.

Воронежъ. Воронежскій губернскій Статистическій Комитетъ.

Кіевъ. Коллегія Павла Галагана.

Кіевъ. Кіевскій художественно-промисленний и научный музей им. Николая II.

Курскъ. Курская ученая архивная комиссія.

Новочеркасскъ. Областной войска донского Статистическій Комитетъ.

С. Петербургъ. С. Петербургскій Политехническій Институтъ.

Саратовъ. Университетъ.

Смоленскъ. Смоленская ученая Архивная Комиссія.

Черниговъ. Музей украинскихъ древностей В. В. Тарновскаго.

Черниговъ. Черниговское епархіальное древлехранилище.

Нові видання Товариства.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Наукова часопись, присвячена передовсім українській історії, фільольотії й етнографії, виходить у Львові що два місяці під редакцією М. Грушевського. Рік XXI. Р. 1912, кн. III. Т. СІХ. Львів, 1912. Ст. 227+5, 8°. Ціна 3 кор. Зміст: 1. Зміст тому ст. 3—4. 2. Причинки до пізнання культу предків на Україні, написав Хризант Яшуржинський, ст. 5—9. 3. З культурного життя України XVII—XVIII в., подав Михайло Возняк (докінченне) ст. 10—38. 4. З життя українського духовенства львівської єпархії в другій половині XVIII в., подала Мелянія Бордун (докінчене слідує), ст. 39—90. 6. Оден з Ніжинців, подав Михайло Грушевський, ст. 123—135. 7. Miscellanea: а) Недоля галицьких дяків, под. Яр. Гординський; б) З фольклорних занять Маркіяна Шашкевича, под. М. Возняк; в) „Основи нової славянської політики“ Бакуніна, под. І. Франко, ст. 136—165. 8. Наукова Хроніка: „Кіевская Старина“ і її „Показчик“, под. В. Дорошенко, ст. 166—177. 9. Бібліографія (оцінки, реферати, замітки): історія політична і культурна, література, етнографія, право (реєстр ширших обговорень див. с. 226), ст. 228—227. 10. Оголошення, ст. 228—232.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Наукова часопись, присвячена передовсім українській історії, фільольотії й етнографії, виходить у Львові що два місяці під редакцією М. Грушевського. Рік XXI. Р. 1912, кн. IV. Т. СХ. Львів, 1912. Ст. 246+2, 8°. Ціна 3 кор. Зміст: 1. Зміст тому

ст. 3—4. 2. Студії над українськими народніми піснями, по-тає Іван Франко. Додатки й поправки (далі буде), ст. 5—30. 3. Чуднівська кампанія 1660 р., студії Василя Герасимчука (далі буде), ст. 31—54. 4. З життя українського духовенства львівської єпархії в другій половині XVIII в., подала Мелянія Бордун. Докінчене. (Матеріялы), ст. 55—100. 5. Погодін і Зубрицький, написала Евстахія Тишинська, ст. 101—122. 6. Григорій Ількевич як етнограф, написав Андрій Франко (докінчене слідує), ст. 123—156. 7. Miscellanea: а) Дрогобицька служебна Миня з р. 1563, под. Ів. Франко; б) Жебрацькі благальниці, под. В. Гнатюк; в) До історії української наукової і просвітної організації в Галичині 1848 р., под. М. Возняк, ст. 157—182. 8. Наукова Хроніка: Нова історія Османів, под. А. Клюк, ст. 182—192. 9. Бібліографія (оцінки, реферати, замітки): преісторія, антропология, археология й історія штуки, історія політична і культурна, література, мова (реєстр ширших обговорень див. ст. 247), ст. 193—248.

Памятки українсько-руської мови і літератури. Видав археографічна комісія Наукового Товариства імени Шевченка. Том VII. Вірші ером. Кліментія Зинівієва сина. Видав з передмовою Володимир Перетц. У Львові, 1912. Ст. IV+LII+228, 8°. Ціна 4 кор.

Збірник математично-природописно-лікарської секції Наукового товариства імени Шевченка. Том XV. Випуск I. Під редакцією дра В. Левицького, дра І. Раковського і дра С. Рудницького. У Львові, 1912. Ст. 96, 8°. Ціна 3 кор. Зміст: 1. Василь Каліцун — Про закон бігунового дуалізму геометричних творів, часть II, ст. 1—25. 2. Василь Каліцун. Конструкція плоскої кривої V. степ. з почвірною точкою (з 3 таблицями), ст. 1—8. 3. Микола Чайковський — Причинок до теорії стіжкових перекроїв, ст. 1—10. 4. Володимир Кучер — Динаміка електрону, ст. 1—40. 5. Стефан Кордуба. Про хлюрофіль, ст. 1—14.

Хроніка Наукового Товариства імени Шевченка у Львові. Р. 1912. Вип. II. Ч. 50. Справоздане за місяці: січень-цвітень. Львів, 1912. Ст. 28, 8°. Ціна 30 сот. Зміст: Засідання Виділу. — Засідання секцій (М. Грушевський — Оден з Ніжинців. Ів. Кривецький — Баталіон руських гірських стрільців 1849—50 р.

Ев. Тишинська — Погодін і Зубрицький. Др. Ів. Франко — „Жартъ непотребный“, історична вірша з р. 1702 на історичнім тлі. Др. З. Кузеля — Причинки до студій над нашою еміграцією, Ш. М. Грушевський — Памяти Якова Шульгина. Ів. Джиджора — До історії генеральної канцелярії. М. Василів — Причинок до історії українського руху в Росію. Др. І. Франко — Студії над церковно-славянськими текстами. Др. Ст. Рудницький — Знадоби до морфології подільського сточища Дністра. Ч. 1. Засідання комісій. — Др. С. Томашівський — Справозданє з археографічної екскурсії. — Справозданє з бібліотеки. — Товариства й інституції, що приступили до обміну виданнями. — Нові видання Товариства.
